

Verlaglegging Kenniscafé Bouwen & Techniek

Thema: Comfortabel en duurzaam wonen. Ontdek hoe.

Donderdag 13 maart Dorpshuis, Wirdumerweg 21, Loppersum

=====

Ook de tweede editie van het Kenniscafé XL in Loppersum trok weer veel belangstellenden. De 40-tal aanwezigen wilden meer horen over het thema 'Comfortabel en duurzaam wonen'. Dirk van Impe vertelde ze over biobased isoleren en Demiën de Wit gaf aan welke subsidies en regelingen tot hun beschikking staan.

Programma

19.00 uur Inloop (koffie/thee)

19.30 uur Welkom en uitleg doel van de avond

19.35 uur Spreker **Dirk van Impe** over biobased isoleren

Spreker **Demiën de Wit** over subsidies en regelingen voor duurzaam wonen

20.30 uur Wisselen themasessies / bezoek informatiemarkt met presentaties van:

BuildinG, Lopec, Gemeente Eemsdelta, NCG, Stut en Steun Natuur en Milieufederatie Groningen

21.30 uur Einde officieel programma / bezoek informatiemarkt

Het Kenniscafé vormde een coproductie: gastheer Remco Hulst van BuildinG had Stut en Steun, Lopec, Gemeente Eemsdelta, NCG en Natuur en Milieufederatie Groningen uitgenodigd om gezamenlijk een informatieavond te organiseren. Het publiek kon twee themasessies bijwonen: een over biobased isoleren en een over subsidies en regelingen voor duurzaam wonen. In de pauze kon men wisselen van sessie. Tussentijds en na afloop was er alle gelegenheid om een aantal marktkramen te bezoeken waar men persoonlijke uitleg kon krijgen over verschillende aspecten van verduurzaming.

Ideeën en vragen

In zijn welkomstwoord vertelde Hulst dat BuildinG een onafhankelijke organisatie is die haar kennis graag wil delen met de regio. Hij riep het publiek op om vooral ideeën en vragen met hem te delen zodat hij daarop kan inspelen met nieuwe thema-avonden. Vervolgens werd het gezelschap opgesplitst voor de twee themasessies.

Themasessie ‘Biobased isoleren’

Dirk van Impe is adviseur duurzaam bouwen en groot voorstander van isoleren met biobased materialen. Die zijn weliswaar wat duurder, maar dankzij Maatregel 21 komt er behoorlijk wat subsidiegeld vrij. Biobased betekent dat het om puur natuurlijke producten gaat die 0,0 afval veroorzaken. Als voorbeeld haalt hij hout aan dat tot het einde toe tot product te verwerken valt.

Volgens Impe hebben natuurlijke vezels de beste eigenschappen voor een prettig binnenklimaat. De vezels zijn sterk, vocht gaat in de cellen zitten en niet ertussen, ze absorberen en weren geluid en zijn dampdiffusie open. Omdat ze goed warmte bufferen zijn deze materialen ideaal te combineren met een warmtepomp.

Dakisolatie

Voor dakisolatie binnenshuis kan men goed gebruik maken van hennep, vlas, cellulose, schapenwol of houtvezels. Voor een goede vochtafvoer is een gips- of houtvezelplaat nodig met luchtdichtende, damp-openfolie. Buitenshuis raadt Van Impe vlas-dakplaten aan.

Zoldervloer isoleren

In plaats van een heel dak te isoleren, wat in geval van een grote boerderij nogal kostbaar is, kan men ook de zoldervloer isoleren. Goede materialen daarvoor zijn producten als cellulose, vlas- of hennepwol, schapenwol, zachte houtvezel of eco-board.

Bio foam parels

Cellulose is prima tussen muren en vloeren te spuiten. Wil je liever korrels, dan vormen bio foam parels een goed alternatief voor piepschuim. Er is subsidie beschikbaar voor deze parels. Je moet dan op merknaam zoeken op de materiaallijst van de ISDE-regeling. Omdat ze niet standaard worden aangeboden door aannemers, is het wel van belang dat je doorvraagt.

Binnen- en buitenmuren

Met kalkhennep-blokken kun je complete binnen- of buitenmuren optrekken die uitstekend isoleren. Alternatieven voor binnenshuis isoleren zijn vlas- of hennepwol, houtvezels en cellulose.

Kruipruimtes

De eigenschappen van schelpen zorgen ervoor dat ze de beste oplossing vormen voor het isoleren van kruipruimtes. Alternatieven vormen kalkhennep (meestal gebruikt bij nieuwbouw) en glasschuim. Andere biobased materialen zijn onbruikbaar omdat ze te gevoelig zijn voor vocht en gaan rotten.

Vragen vanuit het publiek:

Hoe dik zijn de vlasplaten die men op daken legt? En zijn die niet zwaar?

De platen zijn zo'n 20 cm dik en zijn inderdaad vrij zwaar. Ze worden met name gebruikt op nieuwe daken. Een goed voorbeeld is de AH in Loppersum.

Bij bestaand beschot wordt vaak hennep als isolatiemateriaal gebruikt. Dat wordt aan de binnenkant tegen het dak geplaatst. Van binnen is wel lucht-dichtende folie nodig.

Hoe valt vocht te reguleren in een dakbeschot?

Je hebt specifieke folies nodig die in de zomer open staan en in de winter dicht. Er zijn verschillende soorten folies:

- Dampremmende folies worden geplaatst aan de warme kant van een isolatielaag (meestal binnenzijde) en helpen voorkomen dat vochtige lucht uit het interieur in de isolatie of constructie dringt. Dit voorkomt condensatie en schade. Ze laten weinig tot geen damp door.
- Dampopen folies worden gebruikt aan de koude kant van de isolatielaag (meestal buitenzijde) en laten vocht vanuit de constructie ontsnappen, terwijl ze tegelijkertijd verhinderen dat vocht van buiten binnendringt. Dit helpt de constructie droog te houden.
- Sommige folies combineren eigenschappen van beide typen en worden vaak gebruikt bij daken en gevels. Ze reguleren vocht en zorgen voor goede luchtdichtheid, wat belangrijk is voor energie-efficiëntie.

Bij het gebruik van folies is het belangrijk om kieren en naden goed dicht te maken. Anders krijg je alsnog vocht in je isolatiemateriaal en verliest het zijn isolerende werking. Vocht in huis moet middels ventilatie verdwijnen en niet via de constructie.

Het advies luidt om een deskundige in te schakelen om tot een goede vochtregulatie te komen. Als het goed is kan dit ook middels een energie-advies.

Wat heeft de voorkeur van Van Impe: cellulose, vlas of kalkhennep?

Alle genoemde producten bieden een goede warmtebuffer. Maar vlas is wel het lichtst en levert de beste isolatiewaarden op.

Kan cellulose ook op een betonnen vloer gebruikt worden?

Dat is inderdaad mogelijk. Maar meestal wordt het tussen de vloerdelen geblazen.

Als je de gevel gaat isoleren en half-harde vezelplaten gebruikt, wat voor dikte moeten die platen dan hebben?

Je kunt fc 2.5 gebruiken, maar om in aanmerking te komen voor subsidie is minimaal 3.5 nodig. Dat is een dikte van zo'n 12 tot 14 cm. Gebruik je de platen binnen, in je huis, dan kun je van tevoren de stopcontacten en leidingen erin verwerken.

Kun je de kruipruimte ook van boven isoleren, dus tegen de vloer aan?

Dat is mogelijk, maar het is wel lastig om aan te brengen. Doe je het toch, dan is het advies om houtvezelplaten te gebruiken en op de bodem van de kruipruimte een dunne laag schelpen te storten.

Als een spouw al gevuld is, kun je de gevel dan nog verder isoleren?

Dat is mogelijk. Het kan zowel aan de binnen- als buitenkant van het huis met voorzetwanden. Die hoeven dan niet dik te zijn.

Als het isolatiemateriaal in je spouw is ingezakt, kun je het dan bijvullen?

Nee, het is beter om voorzetwanden te plaatsen. Een alternatief is het hele buitenblad te verwijderen, de boel goed schoon te maken en dan gevelisolatie aan de buitenkant aan te brengen. Die laatste optie is duur, maar wel heel effectief.

Kun je Pir-platen gebruiken als voorzetwand?

Dat is mogelijk. Pir-platen hebben een hoge isolatiewaarde. Nadeel is wel dat het zomers in huis heel warm wordt. Die warmte moet zeker niet onderschat worden.

Wat is een prettig leefklimaat in huis?

Het is prettig wonen in een huis als het gelijkmatig warm is, de luchtvochtigheid overal gelijk is en het geluid geen nagalm kent. Een temperatuur tussen de 19C° en 21 C° wordt als meest prettig ervaren. Als je je huis constant op 21C° wilt houden, kun je overwegen een warmtepomp aan te schaffen zodat je je huis bij een lage buitentemperatuur toch behaaglijk houdt. Je kunt daar je isolatie op afstemmen.

Zijn biobased isolatiematerialen overal verkrijgbaar?

Je kunt niet terecht bij kluswinkels als de GAMMA of Praxis. Voor cellulose kun je naar de houtwarenhandel. Jongeneel en Pontmeijer bieden veelal wel allerlei biobased materialen.

Zijn energieadviseurs op de hoogte van de isolatiemogelijkheden met biobased materialen?

Er wordt aan gewerkt. In Eemsdelta worden de energieadviseurs nu ook in biobased materialen geschoold. In elk geval is het verstandig om vanuit jezelf aan te geven dat je biobased materialen wilt gebruiken. Gaat je aannemer met biobased materialen aan de slag, let er dan op dat het goed aangelegd wordt.

Kan ik vanuit Maatregel 29 mijn huis biobased isoleren?

Nee, Maatregel 29 gaat uit van standaard materialen. De bedoeling is volume te maken. Je kunt wel subsidie voor biobased materialen aanvragen via de ISDE regeling. Zie <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/isde/meldcodelijsten/isolatiematerialen>.

Geldt de ISDE-regeling ook voor nieuwbouw?

Nee, de regeling geldt alleen voor bestaande bouw.

=====

Themasessie ‘Subsidies en regelingen voor duurzaam wonen’

Demiën de Wit is beleidsadviseur bij gemeente Eemsdelta. Hij vertelt dat er diverse programma's en projecten lopen in zijn gemeente. Zo werkt gemeente Eemsdelta vanuit haar '[Transitievisie warmte](#)'. Dat houdt in dat in 2030 een x aantal woningen aardgasvrij moet zijn. Het zal een aardgasbesparing van 30% opleveren t.o.v. 1990. Eemsdelta zet in op maatwerk. Al het verduurzamingswerk moet aansluiten op deze Transitievisie.

Energiebrigade

Als gevolg van de oplopende energieprijzen door de oorlog tussen Oekraïne en Rusland is de [Energiebrigade Eemsdelta](#) opgericht. Die helpt mensen met een smalle beurs met kleine isolatiemaatregelen. Verder hoopt men gedragsaanpassingen te bewerkstelligen. Inmiddels zijn er meer dan 700 huisbezoeken geweest en het programma loopt nog steeds. Het richt zich zowel op koop- als op huurwoningen.

Aanpak Warm Wonen Eemsdelta (AWWE)

AWWE is een gemeente-brede aanpak om eigenaren te helpen met het verduurzamen van hun woningen. Dit is een vervolg op de regeling '[Aardgasvrij wonen Loppersum](#)'. Gemeente Eemsdelta heeft dit verder ontwikkeld. Het AWWE richt zich op vragen als 'Wat moet ik doen aan mijn woning?', 'Hoe ga ik het betalen?' en 'Wie gaat het uitvoeren?' Geïnteresseerden krijgen een gratis energieadvies over welke isolatie te gebruiken en welke ventilatiemaatregelen te treffen.

Financieel adviseur

Het advies helpt bewoners te isoleren tot op een niveau waarop het mogelijk is over te stappen naar een alternatieve warmtevoorziening. Die overstap is ook in het advies opgenomen. Een financieel adviseur kijkt naar de financiële situatie van de bewoners (rentevrije lening, extra hypotheek etc.) Tot slot is er hulp bij de uitvoering: de gemeente kent bekwame aannemers, bewaakt gemaakte afspraken met aannemers en houdt de subsidieaanvraag in de gaten.

Warmtenet

Er loopt een pilot [warm wonen in Woldendorp](#): de gemeente probeert samen met de Groninger Energie Koepel woningeigenaren in de startblokken te krijgen voor Maatregel 29. En er zijn vijf [proeftuinen aardgasvrije wijken](#). Denk aan het warmtenet in Loppersum, Wagenborgen en Nieuwborgen, de proeftuin Zonneborgen.

Volkshuisvestingsfonds

Vanuit het [Volkshuisvestingsfonds](#) is € 18 miljoen van het Rijk beschikbaar voor specifieke postcodes in 'kwetsbare gebieden', te weten 9901, 9902, 9915, 9933, 9934, 9936 en 9987. Het is dus belangrijk om in gesprek te gaan met de gemeente om te kijken

op welke subsidies men recht heeft. Naast een energieadvies krijgt men ook volledige ontzorging. Per woning is er € 14.500 beschikbaar gesteld voor isolatie- en ventilatiemaatregelen. De bewoners worden benaderd om mee te doen. Dezelfde voorwaarden gelden hier als bij Maatregel 29, dus dan is deze subsidie niet meer van kracht.

Vragenboom

Om nu te weten te komen wat van toepassing is voor bewoners, kan men op de [gemeentelijke webpagina](#) een vragenboom doorlopen. Het is natuurlijk ook mogelijk om zelf contact op te nemen met de gemeente via 14 0596 of energie@eemsdelta.nl

Financiering

Er zijn verschillende subsidies en regelingen. Zo is er o.a. geld beschikbaar vanuit de aardbevingen:

- 1) Bestuurlijke blokken (10.000, 13.000, 17.000, 30.000). Als hij nog niet is gebruikt, is hij in te zetten voor eventueel een warmtepomp, bovenop Maatregel 29!
- 2) Waardevermeerdering van een aanvullende € 4.000 voor verduurzaming na erkende aardbevingsschade (ook warmtepomp)

Rijkssubsidie

Daarnaast is er Rijkssubsidie vanuit ISDE, te gebruiken voor het deels financieren van een warmtepomp. Er is lokale subsidie: Volkshuisvestingsfonds, Wagenborgen, Krewerd. Voor meer duidelijkheid in de financieringsmogelijkheden is het verstandig dat men zich aanmeldt voor de AWWE.

Maatregel 29

[Maatregel 29](#) is inclusief ISDE subsidie, dat is vaak 20% van de investering. De rest komt dan uit Maatregel 29. Maar dit zal allemaal geregeld worden door één loket, hier zullen aanvragers weinig van merken.

Het gaat hier om een grootschalige vergoeding voor woningeigenaren om het huis te isoleren conform de standaard voor woningisolatie. De regeling ligt nu bij de Tweede Kamer. Hij werkt met terugwerkende kracht vanaf 25 april 2023. Loppersum zit in de 100% vergoedingszone tot € 40.000. Maarrrr..... De afwerkkosten zijn voor rekening van de eigenaar. Dit is een investeringsregeling voor verduurzamen, men krijgt vergoed tot wat men nodig heeft volgens een energieadvies. Er wordt gefinancierd tot aan de isolatienorm. Het is niet mogelijk om voor € 40.000 vrij te gaan verbouwen. Wil men toch wat anders doen, dan wordt de maatregel vergoed tot het bedrag dat nodig is om de standaard te halen. De rest moet men zelf bijleggen. De subsidie wordt per postcode opengesteld. Het is dus denkbaar dat men pas laat aan de beurt is: in dat geval kan men (als men dat kan betalen) zelf een voor-investering doen, en dan dient men het in tegen de tijd dat zijn/haar postcode opengaat.

Met terugwerkende kracht is er toch geld beschikbaar voor triple glas en kozijnen. Lees [het artikel van rtvnoord](#).

Log in bij [SNN](#) voor een goed overzicht van de subsidies waar je recht op hebt en welke je al gebruikt hebt.

Monumenten

Voor monumenten zijn speciale regelingen: [Restauratiefonds](#), [Onderhoud karakteristieke panden](#), [Regulier Onderhoud Rijksmonumenten Groningen](#).

Leningen

Verschillende vormen van lening zijn beschikbaar:

- [Nationaal warmtefonds](#),
- [Eemsdelta- Stimuleringsregeling](#) (persoonlijke of hypothecaire lening),
- [Eemsdelta- Verzilverlening](#) (overwaarde woning). Te gebruiken vanaf 10 jaar voor de AOW-leeftijd. Ook te gebruiken voor levensloopbestendig maken, asbest verwijderen etc. Rentevrije lening wordt betaald uit de overwaarde bij eventuele verkoop.
- Aanpassen hypotheek of bouwdepot

Wat nu al te doen en te kiezen?

Als men nu besluit wat te gaan doen, is het verstandig rekening te houden met de voorwaarden om met terugwerkende kracht subsidie te ontvangen. Het is aan te raden al wel te beginnen, want zodra de subsidiepot opengaat, zal het flink drukker worden op de markt. Het te volgen traject:

1. Start met een Energieadvies dat via AWWWE is op te stellen (Gratis!)
2. Dan is de keuze:
 - a. Starten met werkzaamheden en zelf voorfinancieren, of
 - b. Wachten tot de regeling definitief is en wordt opengesteld voor uw postcode.

Is men al aan de slag gegaan zonder energieadvies: op de website staat welke bewijsmaterialen zijn aan te leveren. Dit werk wordt coulant vergoed. Men kan er ook voor kiezen om nu een energieadvies te laten uitvoeren waarin men de vorige situatie laat opschrijven. Keuze 2b kan betekenen dat men misschien pas eind 2026 aan de beurt is.

Vragen vanuit het publiek

Gaat de Aanpak Warm Wonen Eemsdelta (AWWE) alleen over isoleren of ook over het aardgasvrij-maken van woningen?

Het gaat over beide. Maar deze bijeenkomst focust op isolatie i.v.m. Maatregel 29. Maar we helpen met het vinden van alle juiste mensen (vloer, zonnepaneel, zonnepanelen).

Geldt AWWE ook voor huurwoningen?

Het geldt alleen voor woningeigenaren. Woningbouwstichtingen en particuliere verhuurders moeten hun eigen stappen maken.

Gaat de AWWE buiten de NCG om?

Mensen moeten zichzelf aanmelden. Veel woningen zitten ook in een versterkingstraject en je kunt NCG vragen gebruik te maken van Maatregel 29 bij het versterken en bouwen van wonen. Je kunt dit gebruiken als koppelkans.

Ik hoef geen advies voor een bestaande woning, maar voor mijn nieuw gebouwde woning uit de sloop-nieuwbouw regeling.

Maak je andere keuzes, dan kan het zijn dat je die zelf moet bijbetalen. Maar in principe gaat dit via het NCG. In de zware versterking neemt de NCG Maatregel 28 mee, en sinds kort doen ze dit ook voor lichtere versterking in combinatie met Maatregel 29. De gemeente adviseert wel om in ieder geval al een energierapport te laten maken.

Hoe lang is een energierapport geldig? Ik heb er jaren geleden al één laten maken, telt die nog?

De techniek van warmtepompen verandert snel, dus het kan zijn dat er inmiddels betere alternatieven zijn. Isolatie blijft in principe hetzelfde, maar de oude rapporten hebben nog geen rekening gehouden met de nieuwe isolatiestandaard. Als je na 2023 bepaalde maatregelen hebt uitgevoerd kun je de kosten met terugwerkende kracht terugkrijgen.

Marktpllein

Op het marktpllein dat in de centrale hal van het dorpshuis was opgezet kon men informatie krijgen en vragen stellen. De volgende partijen bemanden hier een marktkraam:

- [BuildinG](#)

Natuurlijke en Biobased isolatiemateriaal

Met een ademende woning krijg je een gelijkmatig binnenklimaat en dat is erg comfortabel. En het mooie is: er zijn al veel materialen te koop waarmee je je woning ademend kunt isoleren :-). Je moet alleen even weten hoe je dat goed doet.

Alternatieve verwarmingssystemen

Informatie over verschillende manieren om uw huis te verwarmen; o.a. warmtepompen, hybride systemen en infrarood verwarming

- [LOPEC](#)

LOPEC is de Lopster Energie Coöperatie. De leden zijn samen eigenaar. LOPEC wil graag dat Loppersum en de omliggende dorpen energieneutraal worden. Dat komt de inwoners ten goede (lagere energierekening en meer comfort).

- [Gemeente Eemsdelta](#)

Wat is de rol van de gemeente in de energietransitie? Welke subsidieregelingen zijn hiervoor beschikbaar?

- [Nationaal Coördinator Groningen \(NCG\)](#)

Toelichting op maatregel 28 uit het Nij Begun

- [Natuur en Milieufederatie Groningen](#)

De natuur en milieufederatie Groningen zet zich in voor een duurzame provincie. Dat doet ze o.a. door bewoners te ondersteunen in het verduurzamen van hun woningen. Daarom organiseren ze door de hele provincie thema-avonden waar men terecht kan voor informatie over subsidies, isoleren en aardgasvrij wonen.

- [Stichting Stut en Steun](#)

Stichting Stut en Steun biedt (gratis) onafhankelijke hulp aan bewoners en ondernemers in Groningen die schade hebben door gaswinning en mijnbouwactiviteiten. Ze helpen met zowel de materiële als emotionele gevolgen van de schade. Het team helpt mensen de regelingen te begrijpen, bezwaren op

te maken en door de ingewikkelde processen te loodsen. Zij willen bewoners en ondernemers grip en perspectief bieden.

